

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
КАФЕДРА ЖИВОПИСУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор з

навчально-педагогічної роботи

Марина ТОКАР

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Композиція у майстерні портретно-жанрової картини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань 02 « Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо - професійна програма «Станковий живопис»

Форма навчання: денна

Харків – 2025 рік

Робоча програма з дисципліни «Композиція у майстерні портретно – жанрової картини» для студентів 3-4 курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Станковий живопис»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент Дмитро ЄФИМЕНКО
старший викладач Каріна ВОЛШКО

УЗГОДЖЕНО:

Декан факультету «ОМ» _____ _____ доцент Ольга ІВАЩЕНКО

РОЗГЛЯНУТО:

на засіданні кафедри живопису «3» червня 2025 р.

протокол № 18

Завідувач кафедри живопису _____ Марія КОВАЛЬОВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження Методичною радою академії протокол №25-04 від «27» серпня 2025р.

АНОТАЦІЯ

до навчальної дисципліни «Композиція у майстерні портретно-жанрової картини»

«Композиція у майстерні портретно-жанрової картини» належить до циклу дисциплін вільного вибору здобувачів, яка забезпечує фахову підготовку художника станкового живопису в творчій майстерні жанрового портрету. Цей напрям майстерні впливає на специфіку твору станкової картини, як кінцевий продукт із більш камерним звучанням. У процесі вивчення дисципліни студенти використовують всі здобуті впродовж попередніх років навички, прийоми та знання побудови композиції на іншому щаблі застосування задля розкриття задуму в образно-пластичній формі, вдосконалюючи фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань в розмірі на форматі.

Уся система навчання композиції у портретно-жанровій майстерні повинна сприяти розвитку образного мислення, вихованню художника - майстра станкової картини.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 3, 4 курсів (11 кредитів ECTS, 330 учбових годин, з них: 157 години – практичних занять, 8 годин - лекцій, 165 годин – самостійних) і має забезпечити сучасний рівень професійної підготовки фахівців станкового живопису, здатних створювати оригінальні художні твори (станкові картини).

ANNOTATION

to the academic discipline «Composition in the Portrait and Genre Painting Workshop»

«Composition in the Portrait and Genre Painting Workshop» belongs to the cycle of disciplines of free choice of applicants, which provides professional training of an easel artist in the creative workshop of genre portrait. This direction of the workshop affects the specificity of the easel painting work, as a final product with a more chamber sound. In the process of studying the discipline, students use all the skills, techniques and knowledge of constructing a composition acquired during previous years at a different stage of application in order to reveal the idea in a figurative and plastic form, improving professional skills by performing practical tasks in size on the format.

The entire system of teaching composition in the portrait and genre workshop should contribute to the development of figurative thinking, the education of an artist - a master of easel painting.

According to the curriculum approved by the Methodological Council of the KhDADM, it is studied by students during 3, 4 courses (11 ECTS credits, 330 academic hours, of which: 157 hours - practical classes, 8 hours - lectures, 165 hours - independent) and should provide a modern level of professional training of easel painting specialists capable of creating original works of art (easel paintings).

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 11	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова дисципліна
	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	
Модулів – 7	Освітньо – професійна програма «Станковий живопис»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 330		3 - 4
		Семестр
5 - 8		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5, 6, 7, 8 семестр - 3г самостійної роботи студента 5, 6, 7, 8 семестр - 3г	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції
		8
		Практичні
		157 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		165 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю: перегляд

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 50/50%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Композиція у майстерні портретно-жанрової картини» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки художників станкового живопису у навчально-творчій майстерні портретно-жанрової картини на кафедрі живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Мета дисципліни – надати студентам необхідні теоретичні знання та практичні навички в роботі над станковою портретно-жанровою картиною задля створення високохудожніх творів, що активно впливають на формування громадського естетичного смаку.

Основні закони, правила, прийоми та засоби композиції засвоюються студентами як на практичних заняттях так і на лекціях. Звичайно, вивчення законів композиції не може замінити особистого світогляду у творчості, але знання цих законів дає ту професійну підготовку, без якої неможливо досягти художньої виразності твору.

Курс композиції у майстерні портретно-жанрової картини передбачає глибокий аналіз композиційних рішень відомих майстрів, у якому студент повинен визначити: засоби та прийоми побудови композиції станкової картини; авторське художнє рішення історичних чи сучасних сюжетів та персонажів; основні закони композиції у конкретній роботі, внаслідок чого художник домігся виразності художнього образу.

При виконанні практичних завдань студенти використовують весь комплекс знань з фундаментальних дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Кольорознавство», «Загальний курс композиції», «Живопис у майстерні портретно-жанрової картини» а також з навчальних дисциплін соціально-гуманітарного циклу.

Для самостійної роботи програмою передбачено виконання важливого обсягу практичних завдань, пов'язаних безпосередньо зі збором необхідних матеріалів, а саме: композиційні пошуки, начерки, варіанти, кольорові форескізи задуму різних варіантів одного сюжету і розвитку його до узагальнення сплаву реального та уявного, послідовність розробки кольорових рішень характеристик персонажів та композиційного образного рішення картини загалом.

II. Вимоги до знань, умінь та навичок

В результаті вивчення дисципліни «Композиція у майстерні портретно-жанрової картини» здобувач повинен

знати:

- об'єктивні закони композиції;
- принципи роботи над композицією жанрового портрету;
- засоби, прийоми, правила правдивого відображення дійсності у образній формі;
- засоби художньої виразності для образного розкриття змісту;
- методику збору та систематизацію інформації;
- композиційні рішення відомих майстрів;
- основні композиційні закони жанрового портрету.

уміти:

- розробляти авторську концепцію рішення теми станкової картини;
- застосовувати образотворчі засоби композиції для створення художнього образу станкової картини;
- застосовувати закони композиції у роботі над ескізом;
- визначати процес втілення ідеї у художню форму;
- осмислювати життєві явища, вільно визначати свою ідею, любую реалістичну сюжетну форму та тему;
- перетворювати живі спостереження в художні образи;
- виконувати розробки пластичного мотиву;
- виразними засобами передати основну ідею твору.

мати навички:

- малювати з натури для збору підготовчого матеріалу за темою жанрового портрету;
- творчого підходу в розробці етюдів, ескізів, натурних замальовок, начерків в композиційних завданнях;
- оцінювати кожен етап роботи над картиною – від зародження задуму створення художнього твору, через збагачення життєвими враженнями, до розкриття задуму в образній пластичній формі.

**3. Компетентності та програмні результати навчання навчальної дисципліни
«Композиція у майстерні портретно – жанрової картини»
(згідно з освітньою програмою)**

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципів неприпустимості корупції та будь-яких проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

4. Програма навчальної дисципліни

3 КУРС

5 семестр

1 МОДУЛЬ містить лекційний матеріал та 1 практичне завдання:

Лекція: Умовність, стилізація та метафоричність у художньому трактуванні постаті.

1) «Сучасність у портреті». Задача на розкриття якостей постаті, властивих конкретній особі. Гротескність, як домінуючий засіб у створенні образу.

1.1. Збір матеріалу у замальовках та начерках людей шляхом спостереження.

1.2. Робота над ескізами. Пошук ємкості силуету людини у композиції формату. (графічно - тональне та колірне рішення теми).

1.3. Тональний форескіз.

2 МОДУЛЬ містить лекційний матеріал та 1 практичне завдання:

Лекція: Фантасмагорія та реалістичність в художньому образі станкової картини.

1) «Історичний або міфологічний портрет» - Пошук художнього образу портрету, який спрямований на вираження характерних рис у впізнаваності конкретного задуманого героя.

1.1. Аналіз аналогів

1.2. Робота над ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми

1.3. Кольоровий форескіз

3 КУРС

6 семестр

1 МОДУЛЬ містить лекційний матеріал та 1 практичне завдання:

Лекція: Предметність і формальність, як складові художнього образу в портреті.

1) «Я і мистецтво». Поєднання портрету з елементами оточення, через власне враження відбитка дійсності мистецького осередку або пошук самоідентичності мистецтва у собі через автопортрет. Завдання, яке спрямоване на створення не стандартного художнього образу.

1.1. Збір матеріалу мистецького осередку шляхом спостереженням у замальовках та начерках.

1.2. Робота над тональними ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми.

1.3. Вихід на формат. Пошук правильного модуля формальних тональних плям у форматі (картон 120 см по більшій стороні).

1.4. Картон. Остаточне рішення композиції.

2 МОДУЛЬ містить лекційний матеріал та 1 практичне завдання:

Лекція: Стилiстична мова живописного твору мистецтва.

1) «Я і мистецтво». Живописне рішення полотна в розмірі. (120 см по більшій стороні)

1.1. Робота над кольоровими ескізами, пошук колористики та образотворчих засобів рішення теми.

- 1.2. Перенесення рисунка з картону на формат полотна
- 1.3. Закладання великих кольорово – тональних відношень на полотні
- 1.4. Обробка формату живописними засобами
- 1.5. Завершальний етап, уточнення та узагальнення.

4 КУРС

7 семестр

1 МОДУЛЬ містить лекційний матеріал та 1 практичне завдання:

Лекція: Груповий портрет у стислому чи розгорнутому просторі. Не стандартні підходи реалізації у станковій картині.

1) Груповий портрет «Родина». Завдання спрямоване на образне рішення родинного невербального кола групи людей у побудові простору картинної площині.

1.1. Збір інформації та виконання етюдів, зарисовок та начерків композиційних рішень за темою твору.

1.2. Робота над ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми.

1.3. Кольоровий фрескіз (розмір 80 см по більшій стороні).

2 МОДУЛЬ містить 1 практичне завдання:

1) Композиція на вільну тему. Завдання задля пошуку власної зацікавленої теми та нестандартних шляхів реалізації.

1.1. Збір матеріалу

1.2. Робота над ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми.

1.3. Кольоровий фрескіз.

4 КУРС

8 семестр

1 МОДУЛЬ містить переддипломне завдання:

Лекція: Дипломна бакалаврська робота як цілісний продукт попередніх фахових знань, навичок та здобутків.

1) Розробка авторської концепції рішення теми кваліфікаційної роботи бакалавра:

1.1. Визначення теми кваліфікаційної роботи. Аналіз аналогів.

1.2. Розробка авторської концепції рішення теми.

1.3. Пошук образотворчих засобів рішення теми, виконання ескізів.

1.4. Підготовка картону у розмірі 1м – 1,5 м., послідовне його виконання.

1.5. Розробка пояснювальної записки.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц	пр акт . під керівн. виклада ча	сам. робота		л е к ц	п р ак т .під керівн виклад ача	сам роб та
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗКУРС, 5 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 1								
Лекція: Умовність, стилізація та гіперболічність в художньому трактуванні постаті.	1	1	-	-				
Завдання 1 «Сучасність у портреті».	44	-	19	25				
1.1. Збір матеріалу у замальовках та начерках людей шляхом спостереження.	15	-	5	10				
1.2. Робота над ескізами (графічно - тональне та колірне рішення теми)	15	-	10	5				
1.3. Тональний форескіз	14	-	4	10				
Разом за 1 модулем	45	1	19	25				
МОДУЛЬ 2								
Лекція: Фантасмагорія та реалістичність в художньому образі станкової картини.	1	1	-	-				
Завдання 1 «Історичний або міфологічний портрет»	44	-	24	20				
1.1. Аналіз аналогів	14	-	9	5				
1.2. Робота над ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми	15	-	5	10				
1.3. Кольоровий форескіз	15	-	10	5				
Разом за 2 модулем	45	1	24	20				
Усього за 5 семестр	90	2	43	45				
3 КУРС, 6 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 1								
Лекція: Предметність і формальність, як складові художнього образу в портреті.	1	1	-	-				
Завдання 1 «Я і мистецтво».	44	-	24	20				
1.1. Збір матеріалу мистецького осередку шляхом спостереженням у зарисовках та начерках	9	-	4	5				
1.2. Робота над тональними ескізами, пошук образотворчих засобів рішення теми	10	-	5	5				
1.3. Вихід на формат. Пошук правильного модуля формальних тональних плям у форматі (картон 120 см по більшій стороні)	10	-	8	2				
1.4. Картон. Остаточне рішення композиції	15	8	-	7	8			
Разом за 1 модулем	45	1	24	20				

МОДУЛЬ 2								
Лекція: Стилiстична мова живописного твору мистецтва.	1	1	-	-				
Завдання 1. «Я i мистецтво». Живописне рiшення полотна в розмiрi. (120 см по бiльшiй сторонi)	44		19	25				
1.1. Робота над кольоровими ескiзами, пошук колористики та образотворчих засобiв рiшення теми	6	-	3	3				
1.2. Перенiс рисунка з картону на формат полотна	6	-	2	4				
1.3. Закладання великих кольорово – тональних вiдношень на полотнi	10		5	5				
1.4. Обробка формату живописними засобами.	14		7	7				
1.5. Завершальний етап, уточнення та узагальнення.	8	-	2	6				
Разом за 2 модулем	45	1	19	25				
Усього за 6 семестр	90	2	43	45				
4 КУРС, 7 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 1								
Лекція: Груповий портрет у стислому чи розгорнутому просторi. Не стандартнi пiдходи реалiзацiї у станковiй картинi.	2	2	-	-				
Завдання 1. Груповий портрет «Родина».	43	-	18	25				
1.1. Збiр iнформацiї та виконання етюдiв, замальовок та начеркiв композицiйних рiшень за темою твору	10	-	5	5				
1.2. Робота над ескiзами, пошук образотворчих засобiв рiшення теми	13	-	3	10				
1.3. Кольоровий форескiз (розмiр 80 см по бiльшiй сторонi)	20	-	10	10				
Разом за 1 модулем	45	2	18	25				
МОДУЛЬ 2								
Завдання1. 1) Композицiя на вiльну тему	45	-	25	20				
1.1. Збiр матерiалу	10	-	5	5				
1.2. Робота над ескiзами, пошук образотворчих засобiв рiшення теми	15	-	15	10				
1.3. Кольоровий форескiз	20	-	10	10				
Разом за 2 модулем	45	-	25	20				
Усього за 7 семестр	90	2	43	45				
4 КУРС, 8 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 1								
Лекція: Дипломна бакалаврська робота як цiлiсний продукт попереднiх фахових знань, навичок та здобуткiв.	2	2	-	-				
Завдання 1. Розробка авторської	60	-	28	30				

концепції рішення теми кваліфікаційної роботи бакалавра								
1.1. Визначення теми кваліфікаційної роботи. Аналіз аналогів	6	-	2	4				
1.2.Розробка авторської концепції рішення теми	8	-	4	4				
1.3. Пошук образотворчих засобів рішення теми, виконання ескізів	16	-	8	8				
1.4. Підготовка картону у розмірі 1м – 1,5 м., послідовне його виконання	18	-	9	9				
1.5. Розробка пояснювальної записки	10	-	5	5				
Разом за 1 модулем	60	2	28	30				
Усього за 8 семестр	60	2	28	30				
РАЗОМ ЗА 1-8 СЕМЕСТРИ	330	8	157	165				

6. Теми семінарських занять

Програмою не передбачається проведення семінарських занять.

7. Теми аудиторних занять

Програмою передбачені практичні та лекційні заняття

№ тема	Назва теми	Кількість годин	
		денна	
	3 КУРС, 5 СЕМЕСТР МОДУЛЬ 1		
1	Лекція: Умовність, стилізація та гіперболічність в художньому трактуванні постаті.	1	
2	Завдання 1 «Сучасність у портреті».	19	
	МОДУЛЬ 2		
1	Лекція: Фантасмагорія та реалістичність в художньому образі станкової картини.	1	
2	Завдання 1 «Історичний або міфологічний портрет»	24	
	3 КУРС, 6 СЕМЕСТР МОДУЛЬ 1		
1	Лекція: Предметність і формальність, як складові художнього образу в портреті.	1	
2	Завдання 1 «Я і мистецтво»(картон).	24	
	МОДУЛЬ 2		
1	Лекція: Стилiстична мова живописного твору мистецтва.	1	
2	Завдання 1. «Я і мистецтво». Живописне рішення полотна в розмірі. (120 см по більшій стороні)	19	
	4 КУРС, 7 СЕМЕСТР МОДУЛЬ 1		
1	Лекція: Груповий портрет у стислому чи розгорнутому просторі. Не стандартні підходи реалізації у станковій картині.	2	
2	Завдання 1. Груповий портрет «Родина».	18	
	МОДУЛЬ 2		
1	Завдання 1. 1) Композиція на вільну тему	25	
	4 КУРС, 8 СЕМЕСТ		

МОДУЛЬ 1			
1	Лекція: Дипломна бакалаврська робота як цілісний продукт попередніх фахових знань, навичок та здобутків.	2	
2	Завдання 1. Розробка авторської концепції рішення теми кваліфікаційної роботи бакалавра	28	
Разом		165	

8. Теми лабораторних занять

Програмою не передбачається проведення лабораторних занять.

9. Самостійна робота

Робоча програма з дисципліни «Композиція портретно-жанрової картини» не передбачає додаткових практичних завдань для самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів має бути спрямованою на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою і містити такі складові:

- робота з літературними джерелами в бібліотеці академії;
- аналіз аналогів;
- виконання з натури малюнків, начерків та етюдів за темою завдання;
- перегляд художніх та конкурсних виставок в академії, галереях, музеях та Будинку художника з метою знайомства з сучасним фаховим рівнем станкового живопису;
- завершення роботи над ескізами та оригіналами;
- оформлення робіт для семестрової експозиції.

Мо дуль	№ тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заочна
3 КУРС, 5 СЕМЕСТР				
1	1	Завдання 1 «Сучасність у портреті».	25	
2	1	Завдання 1 «Історичний або міфологічний портрет»	20	
3 КУРС, 6 СЕМЕСТР				
1	1	Завдання 1 «Я і мистецтво»(картон).	20	
2	1	Завдання 1. «Я і мистецтво». Живописне рішення полотна в розмірі. (120 см по більшій стороні)	25	
4 КУРС, 7 СЕМЕСТР				
1	1	Завдання 1. Груповий портрет «Родина».	25	
2	1	Завдання 1. 1) Композиція на вільну тему	20	
4 КУРС, 8 СЕМЕСТР				
1	1	Завдання 1. Розробка авторської концепції рішення теми кваліфікаційної роботи бакалавра	30	
Разом			165	

10. Індивідуальні завдання

Програмою передбачається, що всі запропоновані практичні завдання у кожного студента повинні мати оригінальне графічне та живописне рішення. Крім того, можливе виконання додаткових власних композицій.

11. Методи навчання

Метод повідомлення нових знань — лекційний матеріал, який закріплюється аналізом творчих робіт студента в процесі виконання серії завдань.

Основна форма вивчення курсу — творча робота при виконанні практичних завдань.

Мета запропонованих завдань — вибудовування чіткого ланцюга знань та практичних навичок за принципом послідовного ускладнення учбових задач, шляхом збільшення формату і спроби створювати самодостатні твори мистецтва станкового живопису зі змістовним навантаженням та адекватним графічним або живописним зображенням.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Композиція у майстерні портретно-жанрової картини» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема: поточний контроль, самоконтроль і взаємоконтроль, підсумковий контроль.

13. Розподіл балів, які отримують студенти.

Засвоєння матеріалу дисципліни «Композиція портретно-жанрової картини» оцінюється 100 рейтинговими балами.

Сума балів (100 балів), яка відведена на дисципліну, розподіляється між модулями. Студент протягом семестру згідно графіку навчального процесу здає певні завдання і одержує бали.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду. Для допуску до перегляду з дисципліни «Композиція портретно-жанрової картини», повинні бути оцінені завдання, з яких складаються модулі.

14. Критерії оцінювання проміжних етапів контролю модулів в балах

Практичні роботи	3 курс, 5сем.	3 курс, 6сем.	4 курс, 7 сем.	4 курс, 8сем.	Підсумковий контроль
Модуль 1	40	40	40	100	перегляд
Модуль 2	60	60	60	-	перегляд
Разом	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Тезаурус навчальної дисципліни «Композиція у майстерні сюжетно-тематичної картини»

Українська мова	Англійська мова
Станковий живопис	Easel painting
Жанровий портрет	Genre portrait
Композиція	Composition
Образотворчі засоби композиції	Artistic means of the composition
Бакалавр	Bachelor
Магістр	Master of Arts
Творча майстерня	Creative workshop
Фахова підготовка	Professional training
Фахова майстерність	Professional mastery
Художній образ	Artistic image
Пейзаж	Landscape
Картон	Pasteboard
Практичні завдання	Practical tasks
Аналіз	Analyses
Аналог	Analogy
Композиційний пошук	Compositional research
Академічний живопис	Academic painting
Рисунок	drawing

16. Методичне забезпечення

Показ робіт із методичного фонду. Ознайомлення студентів з печатними репродукціями видатних майстрів живописного жанру та застосування додаткової літератури з дисципліни:

Волошко К. М., Методичні рекомендації до виконання завдань з дисципліни «Загальний курс композиції» для студентів другого курсу (1 семестр) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Станковий живопис». Харків: ХДАДМ, 2023 - 29с.

Коваленко С. В., Методичні рекомендації з дисципліни «Основи композиції» для студентів 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціалізації «Станковий живопис» м. Харків, ХДАДМ, 2018 - 25 с.

Основна література:

1. Бердник В. Композиція. Закони, засоби, прийоми. Київ : Вища школа, 2011. 189 с.
2. Іванов С. Основи композиції видання: Навчальний посібник – Вид. «Світ» - Львів, 2013.- 230с.
3. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксієв. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
4. Камінський В. В. Композиція в образотворчому мистецтві: навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 144 с.
5. Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Навч. посіб. для ху-дож. ін-тів та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989. - 143 с.
6. Ковтун В. І. Композиція : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Афіша, 2008. 128 с.
7. Маслійчук В. Л. Композиція і теорія творчості. Київ : Мистецтво, 2010. 192 с.
8. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції: навчальний посібник. - К.: Каравела, 2018. - 304 с.
9. Rudolph Arnhem Art and Visual Perception, Second Edition: A Psychology of the Creative Eye -University of California Press, 2004. – 528
10. Солоніков О. В. Композиція портрета : навч. посіб. для студ. худож. спец. Київ : Вища школа, 2014. 110 с.
11. Урсу Н. О. Теоретичні основи композиції: навч. - метод. посіб. для студ. ВНЗ худ. та худ. - пед. спец. / Н. О. Урсу, І. А. Гуцул; Кам'янець - Поділ. Держ. ун -т. - 2-ге вид. - Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2018. - 166 с.
12. Щербак М. П. Жанрова картина : основи композиції. Київ : Мистецтво, 2019. 150 с.
13. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. - 112с

Допоміжна література:

1. Алієв А. А. Форма і композиція. Київ : Мистецтво, 2008. 144 с.
2. Бергер А. В. Композиція в образотворчому мистецтві. Харків : Колегіум, 2013. 176 с.
3. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.

4. Грідіна В. В. Психологія сприйняття в образотворчому мистецтві. Одеса : Видавництво, 2012. 180 с.
5. Данилюк А. С. Основи образотворчого мистецтва: рисунок, живопис, композиція. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2018. 156 с.
6. Зайцева В. І. Практика композиції : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 116 с.
7. Іванов П. К. Колорит у живописі. Київ : Основа, 2017. 160 с.
8. Короленко В. О. Композиція в живописі та графіці. Харків : ХДАДМ, 2015. 132 с.
9. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.
10. Основи образотворчої грамоти: малюнок, композиція, живопис : підручник / за заг. ред. Т. М. Меленюка. Київ : Техніка, 2016. 220 с.
11. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
12. Петров А. С. Світло і тінь у композиції. Харків : Ранок, 2016. 128 с.
13. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ : Альтерпрес, 2010. 354 с.
14. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
15. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.
16. Садовський В. М. Малюнок портрета. Київ : Мистецтво, 2019. 112 с.
17. Фомін А. І. Ескізування в образотворчому мистецтві. Івано-Франківськ : Гостинець, 2014. 96 с.